

nuori pojan vekkara, toki kookasrakenteinen ikäisekseni.

Istuimme koko sakilla erääseen nurkkaan ja Iivar Sjölund käski tuomaan 10 olutta ja 4 viiniä pöytään. Ne tuotiinkin ja Hjalmar Pekkola käski vielä 2 whiskyä lisäksi.

Miehet joivat ja minä join. Jos katsoin mihin nurkkaan, niin kaikkialla juotiin, metelöitiin, laulettiin ja remuttiin. Mitä enemmän aika kului, sen kama-limmaksi muuttui elämä. Puhuttiin englantiin, ranskan, saksan, ruotsin ja Suomen kielellä. Silloin tällöin remahui jostain nurkasta laulun tapuista remu-munkalaisella kielellä. Tuutui kuin olisi ollut jossain mielisairaalan yhteishuoneessa.

Tällöin juolatti mieleeni: tällaisissa palkkoissako merimiehet oppivat monilukuiset kielensä. Samassa muistui mieleeni koit-massani tapuina merimies ja kielitaitoisuus ja nyt tuli mieleeni ajatus, että ei yksikään ihminen voi oppia tällaisissa oloissa kielii eikä hyvää ja jaloa.

Sakkiin juomavarastot olivat jo luyenneet siksi vähin, että aimastaan 3 olutta oli jällellä, joista muullekin vielä kaadettiin lasi. Juotin sen sanoa toka-si Sjölund: — Ostappas poika sinä nyt vuorostasi meritulaiset, että opit kiipeämään puken-prammui. — Toiset säestivät myöntävästi. Pelon pakoittamana seurasin kehoitusta ja käskin Sjölundin tilaamaan 12 olutta ja 2 viiniä, sillä hän muka osasi tarvittavia kielii. Maksettuani juomat alkoiivat he kaikki kehua minua, että poika on reipas merimies.

Täytettyämme lasit ja niitä ki-lissäessämme sanoi Sjölund: — No I. Vaasan Klyerpag olkoon nimesi merimiesten kesken ja sil-loin lasit tyhjenivät. Kun vähän myöhästyin, niin Sjölund höysti selkällä ranskalaisilla sanoilla juontiani seuraavaan tapaan: — Boila! Kas noin! — Ami inti-me! Läheinen ystävä!

Tällainen oli juhlapuhe, jonka Sjölund piti merimieheksi ristit-täessä. Kaikki pullot tyhjennet-tyämme olimme oikeessa lähteä laivallemme. Eteeni astui tuttu, solakka nuorukainen, kotoisin sieltä kuin minäkin, muuten iäl-tään 5 vuotta vanhempi ja ol-lut merillä jo neljä vuotta. Hän kysyi minulta: oletko suomalaisessa laivassa? Vastasin selvästi. Hän kutsui minua syrjään kysel-len, paljonko saan palkkaa. Sa-noin 18½ markkaa kuukaudessa. Hän kehoitti minua heti karkaa-maan samaan laivaan, missä hän-kin oli, ja sanoi, että varmasti saan siellä 50 mk. kk. Minä suostuin hänen ehdotukseensa. Lähdimme yhdessä tuosta Ant-werpenin kurjimmasta 32-tähdestä virkistävään ilmaan.

4. Kokemuksia ja havaintoja.

Astuskelin vanhan tuttavani ja uuden merimiestoverini kanssa pitkin Celten rantoja, ohi en-simmäisen laivani, kunnes saavuimme suuren höyrylaivan luo, jonka nimi oli "Merannio". Astuimme sen kannelle. Toverini meni suoraan kapteenin puheille esittämään minua laivan palvelukseen. Vaikka minulla ei ol-

lutkaan asianmukaisia papereita, niin kelpasin kuitenkin ja sain korttarin raskaan, ikäisen työn tehdekseni 50 frangin kuukausi palkasta.

Lähdimme saman päivän iltapuolella Amsterdamiin Hollantiin ottamaan juustolastin Kanadaan. Sieltä matkasi laivamme pohjalastissa Etelä-Amerikkaan. Siellä lastattiin laivamme salpietarilla, joka tuotiin Libanhuon Itämeren rannalla. Sieltä tultiin Suomeenlahden. Kotkaan ottamaan laivalasti, joka vietiin Amsterdamiin Hollantiin. Siellä erosin "Merannioista" kuuden toverini kanssa. Uutta sopimusta emme enää tehneet sentakia, kun kohtelu oli päällystön puolesta työkyä, suoranaista orjan kohtelua, ja ruoka niin huonoa, ettei voi kuvata. Michistö oli luvut-taan 16 ja kansallisuutensa lu-keien jakautui se kuuteen eri kansallisuuteen. Kapteenit haalivat miehistön niin kirjavaksi kuin sinikin, siitä syystä, että kansal-lisuudeltaan kirjavia miehistöä on helppo pitää kurissa. Niissä laivoissa, joissa kapteenit käytän-nössä toteuttavat vanhoita eedi-täjihtään perimää raakalaisuuteen perustuvaa kaikkivaltuuttaan, ovat melkein poikkeuksetta aseina pamppu ja revolveri.

Vuonna 1897 Hampurin suuressa merimies- ja kuljetustyö-läisten lakossa näin kurjimmia olentoja rikkureina. — Tuon suu-ren taistelun jälkeen otin hyrryn Hampurissa hollantilaiseen park-kiin "Alice", jolla puriehdimme Kapkaupunkiin. Siellä huomasi, että europalainen kapitalismi oli iskenyt rikki luonnonkansojen vapaan elämän. Apteekkeja nä-ki joka kadun kulmuksessa. Apteekkarit myyvät kaikellaisia tavaroita, kuten lahjuvesiä, valo-kuvauksia, ikkunakasia, rula luistimia, taulunkelkyksiä, maishemakortteja y. m. He pääs-tävät mitä kummempia valeita ilmoille tavaransa tehoisuudesta. Ja maksu heidän seoksestaan on niin huikea, että pulverierä voi maksaa 25 markkaa. Mitä tyh-mempi on ostaja, sitä enempi saa maksaa seoksesta. Samaiset apteekkarit harjoittavat myöskin salapirtukauppaa, ja monet euro-palaiset merimiehet täyttävät it-sensä apteekkarien salaa myy-mällä pirtulla.

Tuossa kaikkien väristen ih-misten kaupungissa sain myös-kin katsella, kuinka mustahoi-nen, ennen vapaa-aiomonihi-minen, oli pakotettu lastaustyöhön. Kun sattui, että osui raskaampi kappale hänen kannettavakseen, niin hän päästi pahaäänisen möi-nän, ja jos silmä vältti kapteenin näkemästä, niin hän äkkiä heitti kantamuksensa mereen ja rupesi hieromaan käsiensä välis-sä pyöreää palloa, jonka heitti suuhunsa syöden sitä kuin varis ja mhoittaen työnsä, joka oli hänelle kovin vastenmielistä.

Lähdettyämme takaisin Euro-paa kolden yllätti meidät myrsky, jollaista en ollut saanut ko-kea. Se kesti liki kaksi vuoro-kautta tehden tuhoajan kaikkine hirtuineen. Sinä aikana ei yksikään saanut levätä eikä ravin-toa. Kapteenilla oli revolveri to-verina, kun hän komenteli miehiä raakapuille ja köysiin. Minut hän

komensi ruoriin sen takia, että olin siihen ehken kykenevämpi kuin seilien irroittelemiin. Kään-telin ruoriyörää komentoon mu-kaan 38 tuntia läpimärkänä ja kädet mustiksi turvonneina. Mut-ta suuret, vyöryvät vahtoavat laineet eivät välittäneet kapteenimme komentosanoista eikä miesten monista uusintuvista nonnisteluista, ne vain yhä uh-kaavampina heittelivät "Alicea" kuin korkkia, ulaten joka yö-rynnällään painaa sen ikuisen pohjattomaan syvyyteen. Vaah-topäälaimeet ryntäsivät ikäänkuin järjestynein rivein jonkun hirvi-ön päälle hävittäkseen sen. Kapteeni komensi erään norjalai-sen Johansenin, "klyerpankkiin" irrottamaan klyyvereita. Tehtä-vä oli siksi vaarallinen, että sitä ei voinut mikään voima eikä näito niissä oloissa suorittaa. Jo-hansenin saatua tonvit irti syök-syi höyryaalto hänen ylitensä ja tempasi hänet mukaansa. Sin-ne vajui nöyrä, herttainen rau-kaa käskyä noudattanut toveri. Pelastuksesta ei ollut toivoa. Päänsä olikin pelastaa kapitalis-min omistamat tavarat.

Vihdoin tyyntyi julma de-mentti, ja saimme lepaa sekä ravintoa, että jaksomme ruveta korjaamaan vaurioita, jotka myrsky oli jättänyt jälkeensä. Pää-simmekin sitten määräraikkaam-me Hampuriin. Siellä tehtiin vi-ranonuuisille tavannukainen seli-tys onnettomuudesta, ja sillä hy-vä Johansenin omaisuus jätet-tiin omaisille lähetettäväksi.

Tämä onneton reisu jätti mi-nun sellaisen käsitksen, että kaikkien maailman merimiesten pitäisi liittyä kansainväliseksi ammattiliitoksi valvomaan etu-jaan ekkäistäkseen tapaturmia ja hukkumisia ja saayuttaakseen muuten ihmiselliset olet.

Sillä ajalla, minkä olen meril-lä kulkenut, en ole hyvää kohtaa tavannut, päinvastoin on kaikki se, minkä olen kuullut niin hyväksi satojen mekkäläisten merimiesten suusta, ollut aivan päinvastaisia, rikkaidet y. m. ovat puhdasta lorua.

Lähdin katselemaan maailman kuulua meriliikennekaupunkia, Hampuria, useiden toverieni ser-rassa. Heidän pääsiallisin telt-tävänsä oli käynti kapakasta ka-pakkaan. Eräässäkin noista monista likauomista, jonka nimikin jo herätti huomiotani — Schül-macher Bierhölle, Sautarien vi-helvetti, — istui kymmeniittäin eri kansallisuuksiin kuuluvia merimiehiä sekä siehullisesti rappentuneita naisia. Kaikkilla oli sama päämäärä, nimittäin au-llisti uhrata hyveet ja ruumiil-liset voiman jätteet. Tuon maini-tun helvetin joka nurkassa kuuli rivoja sanoja monilla eri kielil-lä sekä laulun tapuista möli-nää, jota siehullisesti alastomat naiset tavantakaa yhtyivät säes-tämään. Sävelten taottua kuul-i naurua sekä kiroilua kaikkialta.

Tällaista olen tavannut kristil-lisesti sivistyneessä Euroopassa merimies-elämästä, jonka kapita-lismi on näin hyväksi järjes-tänyt.

Kadusta veti eräs, nimeltään Mariestrasse, huomioni puoleen-sa. Sitä kulkea hoippuroi päih-

tyneitä merimiehiä, ja melkein jokaisen talon portilla seisoi kes-ki-ikäisiä naisia houkuttelemas-sa päihtyneitä sisään. Kehuen että on kauniita tyttöjä, joiden kanssa saa viettää hauskaa elä-mää y. m. Pistäydymme sisään kymmeniin eri taloihin. Kaikis-sa oli päihtyneitä merimiehiä ja puolialastomia naisia, tehden ala-puolella kaiken ihmisyyden ole-via tekoja. Ihmettelin tuota rappentunutta, syvää, tulviivaa elä-vien ihmisten muodostamaa lika-tomaa, jota myöten sadat kapi-talismin murjomat naisraukat ja merimiehet rymyivät.

Tämä on aimastaan lyhyt, a-lastou totuus keuhusta meri-mieselämästä, ja sitä ei voi kor-jata muulla kuin työväen luok-kataistehdella, ja se on muodos-tettava kansainväliseksi, jossa ei saa olla ekkäsijänä itserakas nat-sionalismi.

Sodan syyttyessä satuin ole-maan italialaisella rahihöyrylai-valla, "Angona". Lähdimme vi-meisellä reisulla Buenos-Auresis-ta Italiaan. Suurta pelkoa herätti saksalainen kaappaus-risteili-jä "Emden". Päästyimme Las Palmasiin, jossa täytimme hiili-varastomme, lähdimme "Emde-niä" peläen yön pimeydessä il-maan minkäänlaista uosnäkyvää valoa perhaltamaan Väliimeren suuta kohti. Säestyimme vaaral-ta, vaikka "Emden" oli nähty li-kellä.

5. Kruunun kyydillä.

Italasta alkoi matkani koti-maahan 3 toverini kanssa. Roo-massa saimme suojeluskirjat konsullivirastosta. Matkasimme Livornoon, Neapeliin, Messinaan, Syrakuasaan, Palernoon, sieltä Kreikkaan, Salonikista Nishiin, Nektotiin ja Prahovaankiin Ser-biassa. Siellä tapasin ystävälli-siä ihmisiä. He osoittivat kaik-kea hyvänalitoisuutta, mitä ih-miselle voi osoittaa. Löysin Pra-hovassa myös suomalaisen kap-teenin, joka kuljetti höyrylaivaa. Kysyttävää kapteenilta hyrrya toimitti hän minut kruunukyy-tiin kotimaatani kolden! Matka-toverini kehäsivät, he olivat vi-roalaisia, vain en minä, joka olin suomalainen.

Ensimmäinen matkani kruunuk-kyydillä alkoi pienellä kuljetus-läivällä alas Tonavaa pieneen kaupunkiin Rumanian ja Venä-jän rajalla, ja tuo matka kesti 2½ vuorokautta. Sieltä käveltiin kolme vuorokautta eli noin suun-nilleen 200 virsina Ismaelin kau-punkiin jossa oli ensimmäinen van-kiila ja paljon toisia irtolaisia. Vankilan komento oli sellaista, jota tässä ei voi kertoa. Siellä hävisi kaikki omaisuuteni, mis-tiinpanokiriani y. m., joita en ole senkoommin nähnyt. Ismae-lista matkattiin Moskovaan ja yhä edelleen Petrogradiin sekä sieltä Suomeen.

Heisingin lääninvankilaan saa-vain joulu, 20 p., 1914, josta pääsin pois 11 p. tammik. 1915 kuvernööri varoituksella irtolai-suudesta.

Kaljaattori.

Toverittaren yksityisnumeroiden hinta on viisienttiä kappale pait-si niputtain ostain, jolloin ne ovat (viisi kappaletta ja siitä ylös-päin) kaksi senttiä kappale.